

D E S T A N S I T O P R A K L A R

Fırat ve Dicle nehirlerinin beslediği bereketli topraklarda sayısız uygarlığın doğumuna ve ölümüne şahit olmuş olan Mezopotamya'nın –bilinen– tarihi M.Ö. 10.000 yıllarına uzanıyor. O zamanlardan beri ev sahipliği yaptığı medeniyetlerden izler ve eserler biriktirmiş olan Yükarı Mezopotamya, yani Güneydoğu Anadolu bölgesi, zengin ve bir o kadar da çeşitli bir mirasa ev sahipliği yapıyor. Ancak bölgenin tek cazibesi döndüğünü her köşenin ardında karşınıza çıkabilecek tarihi yapılar değil. Höyükler, camiler, kiliseler, mozaikler ve harabelerle bezeli bölgenin nefes kesen bir doğası, ev sahipliği yaptığı nadir hayvan ve bitki türleri, özgün bir kültür ve ülkenin dört bir yanından insanı buraya çeken bir de mutfağı var aynı zamanda. İster bölgenin farklı özelliklerini ön plana çıkaran tematik rotalardan birini izleyin, ister ben kendi rotamı kendim çizirim deyin, Güneydoğu'nun tarihle iç içe geçmiş masalsılığında kaybolmanız işten bile değil.

En az dokuz gün süren bu rota ile

[illegible]

tapağında ve sahıplığı yapılmış olduğu düşünülürse Göketepe'yi, sazalanın kırdağı Balıklıoğlu'nu, köki biçimli evlere sahip Haranlı, Harran Ören Yeri'ni ve bünyesinde Şuayr Şehri ile Soğmatan Antik Kenti'ni barındıran Tek Dağ Teğallı, Millî Park'ını görün -ama bölgenin önemli şehirlerinden Şanlıurfa'nın kendisini de iç geçirmeyi. Bir sonraki duruşunla olan Adıyaman'ın, Karakörfez ve Karakaya'daki taş evleri (örneğin Baraj) serpi terasında çayını yudumlayıp manzaranın tadını çıkarın. Adıyaman'ın ve Perre Antik Kenti'ni geçizden sonra Nemrut Dağı'na doğru ilerleyin. Zirveye giden yolunuz üzerinde antı mezar Karakus Tümülsü'nü, Roma dönemine yapılmış Çenderes Köprüsü'nü, Hititler zamanında yapılmış günümüzdeki şekline Mülküllükler döneminde kavuşmuş

Yeni Kale'yi ve Komagene Kralığı'nı yazlık başkentlik kâalintılarını bulunduğz Arsmia Ören Yer'i'nü görceksiniz. Burada zirvesindeki manzaranın tadını, buraz izlenen nevs kesik düğümlerine ve gubnatılmalarına birleir yizil bükülmiş eden dev heykellerine beraber çıkınız. 1987'de UNESCO Dünya Kültür Miras ilân edilen Nemrut Dağı'ndan, Nissibi (Nis) ile Diyarbakır arasındaki 60 km'lik sahil, yıllara meydan okuyan surlara ve Hesevl Başlıeri'ne kadar. Hasapaşa Han'ın mevsel zor sıçan kahvaltısını denemek de unuttunayn. Srada Marid geliyor. Büyük İskender ile Pers Imparatoru Darius's savası alnın ömsü Dara Antik Kenti'nı, Savur'u ve Marid evlerinin en güzel örnekerini görbileceğiniz tarihî tile Midyat'ı ziyaret edin. Rotanın bir sonraki

Sayısız uygarlığa ev sahipliği yapmış

[illegible]

ki büyük uygarlığın izini süren bu rota, geçm

[illegible]

n en güzel ve değerli mozaik

Çingene Kız
Gaziantep

Medreselerin, külliyelerin ve cam

[illegible]

Anadolu'nun en önemli tarihindeki mühnet taşlarındın biri olan bu önemli eserinde sonra solukı Mardin Ulu Camii'nin huzur dolı avlusuında alın. Sonra, bir başka Artuklu eseri olan Kızıltepe Ulu Camii'ne de ziyaret edin. Eminindin Külliyesi ile Kasımiye Medresesi'ne de aradan (arkadından) sonra geçin. Bu ziyaretin sonuna gelirsiniz. Dicle Nehri'nin kenarındaki tarihi Hasankeyf GAP planlamaları altında biçim değıştirmek sular altında kalıc ve bölge bambaşka bir form aldı. Zamanında medreseler, rasathane, darüşşifa ve diğer eğitim kurumlarının yanı sıra daha birçok tarihi kalıntı da e sahipliği yapan Hasankeyf'in bu mirası ilüsü Barındırıyor. Nedeniyle sonra altında kalacak. Bu nedenle son yıllarda cazibesi de artan Hasankeyf, bölgenin en çekici turistik değışim alanı olarak öne çıkmış. Hasankeyf'in bu konumunda sanat ile bilim adını taşıyıcı, otağıda gök güzelliği ile tarihi. Hasankeyf'in güzelliğide ve tarihine doyduktan sonra geri kuzeye yönelin, kernerinin ilü tarafında bulunan odalarla sıradaki bir mirası sergileyen Malabadi Köprüsü'nde ve ardından da Artuklu camii minarısın'da diğer örneklerindin olan Silvan Ulu Camii'ne gidin.

MEZOPOTOMYA HARİTASI ANAHTARI

GAZİANTEP	İL	MOZAİK YOLU	YABAN HAYATI GELİŞTİRME SAHASI
Hasankeyf	İLÇE	SANATIN VE BİLİMİN İZİNDE	MÜZE
Çarşı	BUCAK	HAVAALANI	CAMI
	OTOYOL	GÖRÜLMEMEYE DEĞER YER	ÖNEMLİ DOĞA ALANI (ODA)
	ANA YOL	ARKEOLOJİK ALAN	KAYAK MERKEZİ
	DİĞER YOLLAR	KALE	SINIR KAPISI
	BUĞDAYIN İZİNDE	KİLİSE VE MANASTIR	KERVANSARAY
	BÜYÜK MEZOPOTAMYA TURU	TÜRBE	KÖPRÜ
	DEV TAŞLARIN GİZEMİ	MAĞARA	PETROL RAFİNERİSİ VEYA PETROL KUYUSU
	HİTİTLERDEN KÖMÜRCÜLERE	MİLLÎ PARK VEYA TARİHİ KORU ALANI	DİĞER

YAYINA HAZIRLAYANLAR

Tasarım: Hüseyin Takmaz. **Editör:** Kemal Gözengin. **Yardımcı Editör:** Joshua Kaan Tekin

İllüstrasyon: Nurgül Yılmaz. **Danışman:** Murat Azaol. **Kaynak:** mezoportama.travel; kulturportali.gov.tr; kulturvarliklari.gov.tr; muze.gov.tr; batnaukkulturturizm.gov.tr; diyarbakirkulturturizm.gov.tr; diyarbakirkemizesi.gov.tr; gaziantepkulturturizm.gov.tr; kiliskulturturizm.gov.tr; malayakulturturizm.gov.tr; mardinikulturturizm.gov.tr; sanliurfa.gov.tr; sanliurfa.bel.tr; sirnakkulturturizm.gov.tr

ÖLÇEK 1:750.000

0 KM 25 50

adını daha yaşamsız oluşturma inenleri Suayy Pemyambar'den alan Suayy Şehar baraberlele unan. Yaklaşık 15 kilometre ötede sırt başka bir antik şehir bekliyor. Bu şehir, alayın başkenti, Zeytin ve Zeytin Soğmat'ın Antik Kent'i'nin pagan bir merkez olduğunu ortaya koyuyor. Bölge halkının firavundan kaçan Hs. Musa'nın Anadolu içkiçli yapıtında inandığı Soğmat'ın baraberlele dolastıktan sonra Diyarbakir'in de Güneydoğu Anadolu bölgesinde ilk bitimsel şehir olduğunu, alayın başkenti Zeytin Soğmat'ın, Ceyhan'ın ve Euphrates'in birleştiği avcı-toplayıcıların tarım, besicilik ve küçüksay hayvancılığa dayanan yarı göçebeçeli bir dönüşünü anbean görebilirsiniz. Sonra Hazar ve Kuzey Kürsü'nün başkenti olan Zeytin Soğmat'ın yakın yarı da kendinle gölün nemreri serinliğine bırakın. Kurukudaktan sonra biraz daha tarih için Elazığ Arkeoloji ve Etnografya Müzesi'ne gidip, budayın tarihini okuyabilirsiniz.

eslier ve daha fazlasından oluşan koleksiyonunu çıkardık. Mizanın aradığını eğer cimarîleşme ünlenmiş Harput lûlu Câmî'nin uydurmuş olduğunu düşünürsek, bu türün dünyânın ilk kent devleti olduğuna ve aşkını ücretli bir kas bûğdaya dengelediğini inanılan Aslan Taze Ören Yerlî'ne götürürüz. MÖ. 5000 yıllarının M. 11. yüzyıla kadar sayısız medeniyete yerleşim yeri olarak hizmet etmiş, bu medeniyetlerin her birinin sonunda sırtı Malatya Kuzeyi bekliyor. Beş gün sürececek keşif planlarınım bu rota boyunca insanlığın geçmişinin, onu bugüne getiren süreçlerin ve bu süreçlere etkilî olmuş etmenlerin izini sürmüştün yanı sıra Sanatlar, Dinyalar, Elazığ ve Malatya şehirlerini taşıyan bu yolların her birinde arslanlarda bölgelerin el izi ünlenmelerin peşinde koşma ve lezzet mutfaklarının tadına bakma şansını da yakalayacaksınız.

A traditional village scene in Rajasthan, India, featuring several large, conical mud-brick ovens (chulhas) and a small, arched entrance to a building. The scene is set in a dry, dusty environment with a few scattered items like a wheelbarrow and a small cart in the foreground. The architecture is made of reddish-brown mud-brick, and the overall atmosphere is one of a rural, arid landscape.

Harran Evleri, Şanlıurfa